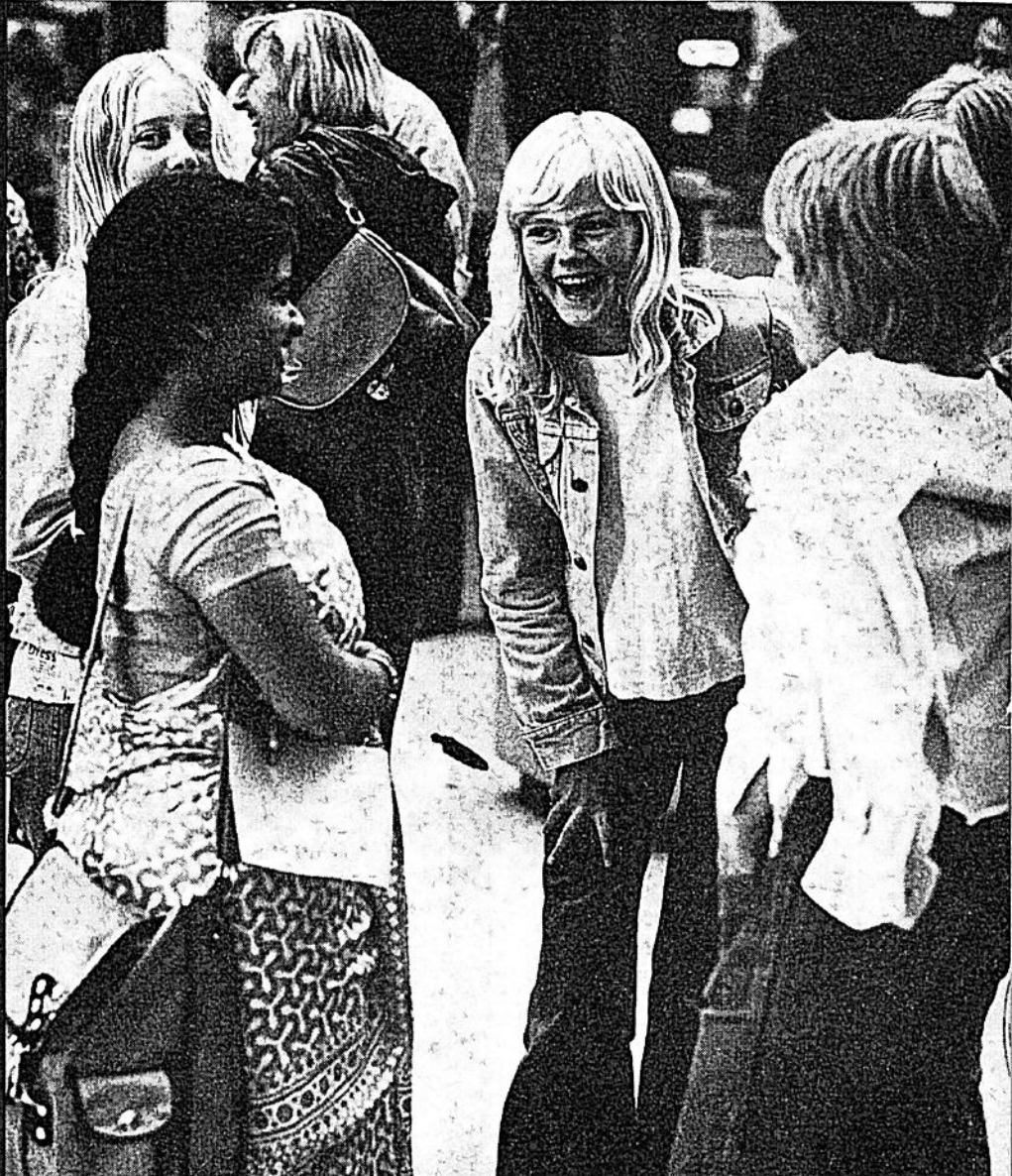

ny

värld i bild

TIDSKRIFT FOR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR. **10** 1975

**TIDSKRIFT FÖR
MORALISK UPPRUSTNING**

Utkommer en gång i månaden

Utgives av IDÉ och KULTUR
Sveavägen 34 6 tr
111 34 Stockholm
Tel 08/ 10 34 56

Nr 10 — 1975

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansv utg

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen och
Eva Rlise Hanssen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 30 -
Postgiro 70 61 90 - 6

Finland mk 25 -
Postgiro 11 20 95 Helsingfors
Lösnummerpris kr 2 50 mk 2 -

© NY VÄRLD I BILD

Tryck Br Tengs Oslo

Omslagsbilden

Unga danskar bekantar sig med en indiska, da den asiatiska musikalerna Song of Asia blivit ombedd att upptrada på Gellerup kopcentrum i Århus under sitt danmarksbesök i september

Ny Värld i Bild halsar med glädje statsrådet Gertrud Sigurdssens uttalande vid den socialdemokratiska partikongressen. Med hansyftning på u-landernas krav på en ny ekonomisk världsordning sade hon

— Det är svårt att exakt peka på vad det kommer att betyda för ett land som Sverige. Det betyder emellertid att den utjämningsspolitik som socialdemokratin arbetar för inom landet också måste tillämpas internationellt, att en utjämning måste komma till stånd mellan rika och fattiga länder. Vi får rakna med att det kan medföra förändringar i våra levnadsvanor.

I biståndsdebatten efterlystes från olika håll att Sverige skulle vara ett föregångsland. Kanske det främsta området, där vi kan vara ett föregångsland för de andra rika industriländerna, är just genom att vara föregångare i att ändra våra vanor.

Låt oss hjälpas åt att tanka ut hur det skall utformas i praktiken. Den frivilliga förändring, som vi är beredda att göra idag kanske ändrar laget så att vi förhindrar den påtvingade förändring, som annars måste komma inom en snar framtid.

Sverige är ett litet land och de flesta av oss är små vanliga människor, men låt oss känna den solidariteten med utvecklingsländerna, att vi är beredda att ändra oss, där det behövs.

AKS

Vårt hemliga vapen

Finns det någon som inte någon gång blivit djupt sårad? Det finns tillräckligt med sår i människors hjartan för att förstora världen eller för att bygga den upp igen. Vi behöver locka fram hela det hav av kansla och smärta som finns, för att det in under Guds ledning och mobilisera det för att skapa något nytt för hela mänskligheten.

Vårt hemliga vapen för att bygga ett nytt samhälle kommer att bli den lyssnande människan. Se på världen av idag. Det finns ett större valstånd (det gäller naturligtvis världens), mer hälsovård, mer socialvård, mer utbildning, mer pensioner — mer av allt. Det

finns också fler neuroser, mer ohälsa, mer stress, fler självmord, fler skilsmässor, fler sammanbrott. Våra problem är inte ett resultat av vad vi ansett oss ha misslyckats med utan av vad vi ansett oss ha lyckats med. Det är någonting som gått fruktansvärt, fruktansvärt fel, och det finns ingen billig utväg. Människan har förlorat sitt ankarkaste, sin kontakt med sin Skapare. Den måste återställas.

Jag har arbetat i många länder och jag är absolut övertygad om att varje människa på denna jord har inom sig möjligheten att i stillhet finna vägledning från sin Skapare, sin Gud eller vad man nu vill kalla honom.

I dagens värld där allting skriker på oss — radion, TV:n, man, hustrur, barn, chefer, arbetare — finner vi ett svar i lyssnandets hemlighet.

Enkla beslut

Många människor kommer till en plats som Caux och säger att vad de upplever har är det nya samhället. Jag tror dem. Här har människor fattat mycket enkla beslut. Ett beslut är att engagera hela sitt liv för att bygga ett nytt samhälle. För det andra har många beslutat ta itu med allt som de sett vara fel i sina liv. För det tredje att i stillhet söka lyssna till den levande Gudens röst i sina egna hjartan. «Vad gör man då?» frågade någon en gång Frank Buchman. Han sva-

rade: «Jag övar mitt medvetande till den disciplin som behövs för att få vägledning.» Själva skulle jag säga att jag öppnar mitt hjärta, mitt sinne, min vilja, mitt samvete för Gud och säger: «Gud har är mitt liv. Vad vill Du jag skall göra?» Jag tror att Gud ger tankar till den som så ber om vägledning.

Själv finner jag det vara till stor hjälp att skriva ner dessa tankar. Annars vandrar mina tankar runt och leder inte till handling. Att skriva ner tankarna överbryggar klyftan mellan tanke och handling. Jag hade två starka skäl för att inte skriva ner tankarna: det ena var att det tyckes mig alltför fördomsjukande enkelt för en intellektuell akademiker som mig. Det andra var att om jag skrev ner något som var besvarligt att göra, kunde jag inte längre undgå att göra det. Jag var förpliktad. De två orsakerna varför vi inte vill skriva ner våra tankar är stolthet och självförsvar.

Men inte alla tankar är tankar från Gud. Prova dem. Är de i överensstämmelse med absolut ärlighet, renhet, osjälviskhet och kärlek? Om de är det, kan man ta risken: «Men tankom jag gjorde ett misstag?» sade någon. Naturligtvis är det möjligt. Men för varje misstag jag gjort, när jag försökt lyssna till Gud, har jag säkerligen gjort hundra genom att inte försöka lyssna.

Forts s 14

BREMER HOFMEYR, Johannesburg, talade i september till 500 deltagare i Moralisk upprustnings världskonferens i Caux, bland dem många industri- och fackforeningsmän. Hofmeyr har under mer än 40 år satsat på en moralisk och andlig upprustning av Sydafrika och av länder runt om i världen. Hans anförande återges här.

Asiater lockar fram det danska smilet 'mitt i krisen'

I Århus, Danmarks andra stad, hade SONG OF ASIA sin nordiska premiar. En festligare ram hade knappast kunnat tankas an Århus som just firade sin vart femte år aterkommande festvecka med drottningbesök och teatergrupper, orkestrar och konstnärer av många olika slag från många delar av Norden och världen. De rodvita flaggorna i snabbt växlande solsken och regnbyar, klockspelet i rådhusornet, människomassorna på gatorna, blåsorkestrarna vid järnvagstationen — alltsammans gav besökarna från olika länder en inblick i danskarnas märkliga förmåga att göra livet till fest och «smile» mitt i landets allvarliga kris med arbetslöshet och inflation.

Det var en uppmärksam lyssnande publik som vid premiären den 12 september fyllde stora salen i Kongresshuset, arbetarnas högkvarter. De sextio asiaterna från 13 länder kom med ett budskap som gick rakt in i den danska situationen: vi kan dansa och sjunga och göra livet till en fest mitt i noden och elandet om vi samtidigt vågar se fakta i ögonen, se oss själva och vara problem som de verkligen är, se vår stora kallelse och vara möjligheter att förändras och förändra de mest förstenade strukturer.

Kanske var det dessa beröringspunkter med laget i Danmark som gjorde danskarna särskilt lyhörda. Eller kanske

finns det i folkdjupet en lyssnandets kvalitet som en besökare utifrån inte så lätt upptäcker under smilet och gemytet. På universitetet träffade asiaterna en professor som lyssnade till deras budskap i sång och tal. Han sammanfattade sina intryck och sin övertygelse: «Antingen kommer vi att finna någon sorts vackelse eller också kommer vi att förstöra oss själva. I det här landet förekommer 15 000 självmordsförsök årligen. Jag är övertygad om att var kristna tro är den enda utvägen, men bara om den har praktiska konsekvenser i vår livsstil. Det är inte bara frågan om att dela våra materiella resurser med en svältande värld, det är också frågan om att dela vårt hopp, vår tro. Men vi kristna är så ofta så etablerade i vårt tankande, att ni kanske kommer att finna det lättare att nå andra.» En marxistisk student tillfogade: «Jag är ateist, men kanske vi är mera öppna än de kristna för det ni har att komma med.»

En kväll var asiaterna inbjudna till Århus grönländska förening. Det var ett tillfälle när människor och kulturer möttes och lyssnade till varandra. Grönländarna var festkladda i sina granna drakter, de sjöng sina fulltoniga sånger och berättade om sitt land, sin kultur om sitt sökande efter identitet.

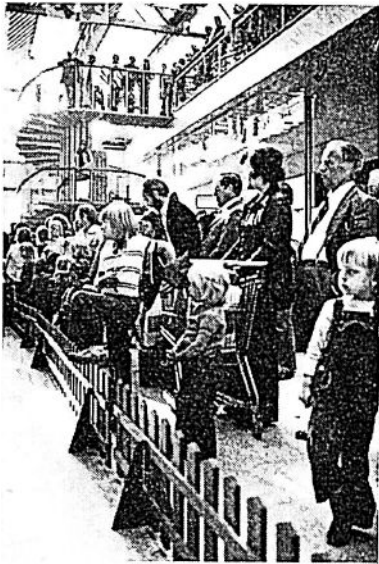
En ung man från Sydostasiens djungel berättade för grönländarna om sitt och sin bergstams ode. Hans hem hade brants av majoritetsfolkets arme, hans far hade fängslats och torterats. En dag, när han förberedde sig för gerillakriget, hande någonting som vände upp och ned på hans liv. Han blev fri från sitt hat. Den upplevelsen frigjorde honom till konstruktiv insats för att förändra det som var fel både hos förtryckarna och den förtryckta bergsstammen. Han och hans folk började finna sin identitet.

Hamnarbetarnas ledare inbjöd SONG OF ASIA till en rundtur i hamnen som skall vara världens renaste. Han bad också en representant för arbetsgivarna att vara med under rundturen. Möttes två revolutionärer, en ung arbetare från Jamshedpur, Indiens stora stålstad, och en dansk hamnarbetare: «Mitt motto är 'Arbetare i hela världen, förena er', sade dansken. Indiern foreslog att de tillsammans skulle göra 'Arbetare, förena världen' till sitt motto.

Många från andra delar av Danmark och Norden kom till Århus för att se SONG OF ASIA och hjälpa till på olika sätt. En dam hade tagit ledigt en vecka för att hjälpa till med mathållningen. Hon bidrog både med sitt arbete och sina pengar. Hon gav uttryck för mangas övertygelse när hon sa adjö till asiaterna: «Vårt land är i nod. Vi talar mycket om hungersnoden i världen. Den är syndig och ond. Vi har en hungersnod av annan art som är osynlig. Själens dor utan att människorna ens är klara på vad som sker. Men ni rör vid denna nod i våra hjärtan. Ni har vad vi saknar. Tack för att ni kom.»

B J

Kan hat avla hat – kan kärlek avla kärlek?

Under rubriken «Kan hat avla hat» recenserade Århus största lokaltidning AARHUS STIFTS-TIDENDE SONG OF ASIA

Har återges ett utdrag ur recensionen som var inledd den 15 sept 1975

«Om hatet kan smaltas, är det en av de viktigaste upptäckterna i världen. Om människor som har en betvingande anledning

att hata, beslutar sig för att försluta, är det viktigare än atomsprängningen.»

Orden kommer från Suresh Chandra från Fiji-öarna, regissör för musikalen SONG OF ASIA som i fredags kväll uppfördes i Århus kongresshus i närvaro av omkring 600 människor

I SONG OF ASIA medverkar 60 personer från 12 asiatiska länder, så olika som Japan, Papua Nya Guinea, Laos, Indien och Turkiet. Motet med dem blev fängslande, djupt allvarligt och osedvanligt vackert.

Alla inslag i musikalen är baserade på de medverkandes egna upplevelser och övertygelser — känslor som i korta scener uttrycks genom sång, dans, musik, dialog, dikt och drama. Och budskapet? Det uttrycks i ett notskal av SONG OF ASIAs regissör

SONG OF ASIA tillkom och tog form när några unga asiater för två och ett halvt år sedan möttes nära Bombay i Panchgani, centrum för moralisk upprustning i Indien

De frågade sig «Hur skall det bli varaktig fred i Asien?»

Genom musikalen presenteras en möjlig lösning att förändra samhället genom att förändra människors hållning och motiv. De ungas djärva försök att förändra människorna genom musikalen är lovligt, modigt och idealistiskt. Nagonstans måste man börja. Kan hat avla hat, kan kärlek avla kärlek, hette det i stycket

Upptredandet av Song of Asia i Cellerup kopcentrum, Århus, samlade åskådare av alla åldrar

En hamnarbetarledare visar de asiatiska gästerna runt i Århus hamn (th)

Simon Silassen, ordförande för Århus grönländarforening tillsammans med Niketu Iralu, Nagaland i Nordostindien, under en kväll då grönländarforeningen inbjöd hela Song of Asia gruppen.

Papuansk märkeskvinna

Alice Wedega (bilden) var den första av landets egna kvinnor som satt i Papua Nya Guineas radgwande församling Hon är kand som den första ledaren för Papua Nya Guineas flickscouter och som grundare av ett institut, där kvinnor får utbildning i socialt arbete Hon var också med i en liten grupp som utan skydd av polisen under fem år höll till i Papuas djungel för att lara kanna huvudjagarstammarna Deras arbete resulterade i att huvudjagarnas ledare beslot anordna en särskild ceremoni, då de brot sonder sina spjut De bestämde sig för att flytta sina byar från bergshöjderna, där de lag för att kunna försvaras mot fienden, ner till dalen vid floden Barnen fick en skola, jordbruket utvecklad och många sociala förbättringar infördes

Papua Nya Guinea har fått sin självständighet den 16 september i år Nagra veckor tidigare fyllde Alice Wedega 70 år Hon uppmärksammades i pressen i Port Moresby för den viktiga insats hon gjort under nästan ett halvt århundrade för att etablera kvinnans roll i ett samhälle som befinner sig i oerhört snabb utveckling I Sverige och Finland är Alice Wedega kand från sitt besök för några år sedan Hon gjorde bl a en resa till Jokkmokk och Kiruna och blev god vän med några samefamiljer

Har berättat Alice Wedega något om sitt liv

— Jag har levat och arbetat bland kvinnor i hela Papua Nya Guinea Vi brukade vandra från by till by och fråga kvinnorna vad de skulle vilja lara sig För det mest var det hur man odlar något nytt jordnotter, ris, paprika Vi lärde dem att sätta fröna så djupt ner i jorden som ett finger kunde nå Så lärde vi dem att hjälpa varandra stada och bygga hus åt sina gamla Mannen började hjälpa kvinnorna i koksträdgårdarna Vi införde inte mycket nytt utifrån, men vi studerade bylivet och hjälpte dem att göra förbättringar Varje by bildade en kommitté, och var femte, sjätte månad skickade kommittéerna sina representanter till ett distriktsmöte för att ge rapport Om en by horde om någon stor framgång i en annan by, så folket i den första byn «Vi måste arbeta mer för kunna bli lika bra som de»

Snart såg jag behovet av att ha en plats dit kvinnorna kunde komma för en träningsperiod på fem månader Gud gav mig tanken för ett sådant centrum En kvinna gav marken Alla by-

borna hjälpte till en byggde taket, en annan satte in takbjalkarna Regeringen gav oss 100 dollars och vi använde pengarna för att kunna bjuda på mat när folk kom med saker som de tillverkat

Mina år hos huvudjagarna var de allra bästa, tycker jag Vi gralade aldrig Vi lyssnade helt enkelt till Gud och lydde En gång när vi vandrade genom djungeln blev vi mycket trotta och satte oss ner för att vila Någon foreslog att vi skulle slå lager för natten där Vi lyssnade till Gud och kände att vi borde fortsätta Vi anade inte att en hel grupp man var på väg att omringa oss En av dem kom in till en by i närheten och han hade en fågelsymbol på huvudet Det var tecknet på att någon skulle dodas Han frågade «Var är de där missionärerna?» Byborna svarade att vi gett oss av

Nagra år senare kom jag till samma trakt Jag hade med mig några flickor och vi skulle gå från by till by Det regnade haftigt och vi kom till en flod där vattnet stigit så högt att vi inte kunde komma över Vi hade ingen mat med oss, men levde på sagopalm och grönblad som vi fann Varje dag hogg vi ner ett träd på stranden och om det flöt med strömmen visste vi att vattnet fortfarande var för djupt

En morgon vaknade jag mycket tidigt och lade marke till

Forts s 12

De firade självständigheten i Gentofte

Fyra av de medverkande i Song of Asia kommer från Papua Nya Guinea. För dem blev gruppens besök i Danmark särskilt minnesvärt därför att deras hemland samtidigt fick sin frihet som självständig nation efter att tidigare ha stått under australisk administration.

På självständighetsdagen den 16 september hissades världens yngsta nationsflagga — med stjärnor och paradisfågeln på svart-gul botten — på Gentofte hotell där Song of Asia-gruppen var inkvarterad under sitt besök i Köpenhamn.

De tre papuanerna — Meleke Labidi, Gele Bonaruah och Leo Laita — bar dagen till ära blomsterkransar om halsen, och hela gruppen — ett 60-tal ungdomar från 12 asiatiska länder — hade mott upp vid flagghissningen, många kladda i sina fargstarka nationaldrakter.

— Detta är icke slutet på vår förbindelse med kolonialmakten Australien, förklarade Leo Laita, som är ekonomistuderande vid universitetet i Papua Nya Guineas huvudstad Port Moresby, i en intervju i Berlingske Tidende.

— Det är begynnelsen för en ny stat där den gamla kolonialmakten är mer än välkommen.

Tre av de deltagande i Song of Asia från Papua Nya Guinea, som firade sitt lands självständighetsdag den 16 sept under besöket i Danmark: Somere Jogo (överst), Leo Laita och Gele Bonaruah.

De första tio åren kommer att bli mycket hårda. Vi måste få hela befolkningen med i utvecklingen om vi skall undgå det misstag som gjorts på många andra håll, nämligen att skapa en stor klyfta mellan rika och fattiga.

— Sker utvecklingen för snabbt kommer de tekniska framstegen att dominera, och det skulle göra att den utbildade delen av befolkningen kaner sig osaker, sade Laita.

Om den inre splittringen i Papua Nya Guinea, med ett tusental olika polynesiska stammar spridda på över 600 öar, och om separatisttendensen på ön Bougainville förklarade Laita att «om vi bara får lov att lösa problemet själva, skall det nog lyckas».

— Jag tror inte att självständigheten kommer att betyda så mycket i vårt dagliga liv, sade Meleke Labidi, som är lärarinna till yrket, i en intervju i Kristeligt Dagblad. Vi har haft en viss självstyrelse sedan 1973, och den nya självständigheten får först och främst betydelse för vår utrikes- och försvarspolitik.

De tre papuaniska ungdomarna har varit med i Song of Asia alltsedan den världsomspännande turnén inleddes i Asien 1973.

— Vi hade gärna velat vara hemma på självständighetsdagen, men vi känner oss hemma överallt, sade Meleke Labidi i intervjun.

Lev inte på en lögn

I BBC:s Rysslandsprogram sändes ett samtal mellan Alexander Solsjenitsyn och den ryskspråkige journalisten Janis Sapiets. Det agderum strax efter en presskonferens i Zurich i samband med publiceringen av boken «From under the Boulders», en essaysamling av Solsjenitsyn och hans vänner. Samtalet, som publicerades i tidskriften *Himmat*, Bombay, nr 39/75, återges här i utdrag.

Sapiets Du talade om behovet av gottgörelse och självbegränsning som något vilket gällde hela folket. Vad menar du med det?

Solsjenitsyn Det är omöjligt att bygga ett gott samhälle utan goda relationer mellan människorna. Man kan inte heller bygga en bra värld utan bra relationer mellan folken, men hittills har alla försökt slagit slint, därför att man börjat i en annan ande — med sociala och ekonomiska framsteg. Man kan inte vanta sig att med vanliga diplomatiska medel skapa rättvisa för mänskligheten och goda relationer. Sådana relationer måste först skapas mellan folken.

I vårt land later vi vår galla ut över andra i stället för att ställa tillrätta våra egna synder. Man undviker personlig gottgörelse. Jag kan inte erinra mig ett enda tillfälle, där någon av våra offentliga personligheter personligen och öppet erkant begångna misstag. Var och en pekar på andras fel.

Detsamma gäller oss som folk. Så länge vi fortsätter att betona vårt eget folks fördelar och överlagsenhet medan vi kritiserar andra, förblir vår situation hopplös. Folken kan aldrig

samexistera på det sättet. För att folken skall kunna leva i venskap och utan blodutgjutelse måste vi omedelbart vacka behovet av gottgörelse till liv hos alla folk som har oösta konflikter med ett grannfolk. Vi kanske till och med måste överdriva vår skuld. Det är bättre att vi tror oss vara mer skyldiga än vi egentligen är. Omsesidig gottgörelse rensar luften.

Detta kan komma till uttryck i litteratur och konst. Vi måste införa principen om självbegränsning som vår grundprincip — inte expansion, inte nyförvärv, inte aggression, inte ökad makt utan tvärtom varhelst det är möjligt självbegränsning när det gäller territorier och pretentioner.

— Kan du verkligen begära att de folk som lever under totalitära regimer skall göra bättring?

— Ja, det tror jag. En totalitär regim existerar inte enbart av sig själv. Den existerar med vår hjälp. Det är genom att acceptera dess ideologi, som håller våra sjalar i sina klor, som vi stöder regimen.

Det kan tyckas att vi inte har några rättigheter. Ingen lyssnar på oss. Varje beslut antingen det gäller inrikes- eller

utrikespolitik tas utan vår medverkan. Trots det stöder vi varje dag den totalitära regimen genom allt vi gör. Därför är vi skyldiga till vad den gör. Det är vår synd som vi bar ansvar för och måste gottgöra.

— Menar du att det finns något sådant som kollektivt skuld hos ett folk?

— Hur märkligt det än kan tyckas så visar erfarenheten att sådana uppfattningar bildats och lever i minnet hos generationer och folk. Ett tacksamt exempel är det ena av de båda tyska folken där man sett och fortfarande ser tecken på en våg av ånger. I Västtyskland känner man att Tyskland har begått en synd och att det var ett helt folks kollektiva synd.

Eller tank på de minnen kolonisationsatorerna lämnat efter sig hos de koloniserade folken. Här tänker man på ett folk som skyldigt till koloniseringen, även om inte varje engelsman eller fransman var kolonisationsator.

— I din essä om den ryska intelligentsian talar du om behovet av en moralisk revolution. På vad sätt kan en sådan moralisk revolution manifestera sig?

— Jag skulle vilja formulera det ungefär så här: rent allmänt är det ett nytt fenomen som ännu inte blivit helt klart, som kanske aldrig riktigt tagit form men som nu hela världen konfronteras med. Jag tror att de fysiska revolutionernas tid måste få ett slut. Vi kan säga så här: Den fysiska revolutionen betyder «Låt oss döda

andra och sen skall vi helt enkelt få rättvisa » Moralisk revolution innebar «Offra dig själv och då kanske rättvisan kommer att etableras »

Missförstå mig inte — moralisk revolution är inte bara en revolution i moralen. Det är en revolution inom samhället, en revolutionär förändring av det sociala systemet, men det sker inte med fysiska utan med andliga metoder. Någon måste någon gång bryta sig ut ur den onda cirkeln som säger «Låt oss göra uppror och stora regimerna en gång till. Sedan kommer ingen att göra uppror mer och allt blir utmarkt » Detta har hänt hundratals gånger i världshistorien. Det är en självklar sak att fysiska revolutioner aldrig lett till någon lösning och aldrig hållit vad de lovat.

Hos oss i Sovjetunionen tar sig moralisk revolution konkreta former just därför att ideologin i vårt land vävts in i samhällsstrukturen. Just därför är också förhållandena i vårt land särskilt gynnsamma för en moralisk revolution.

I den mån statssystemet är grundat på ideologi så behöver vi bara avskaffa ideologin, sluta

upp att stödja den, och statssystemet faller ihop av sig själv. Det har inget att stödja sig på utom ideologin. Statssystemet kommer att omformas och bli annorlunda.

I min essä «Lev inte på en logn», som jag skrev innan jag blev utvisad och som publicerades samma dag som jag utvisades, uppmanar jag alla medborgare att göra just detta. Sluta upp att stödja lognen så långt man är medveten om att det är en logn.

En del inser detta klarare än andra. Det viktiga är att aldrig handla emot sitt eget samvete, att inte sätta sitt namn på dokument som man inte tror på, att inte rosta på dem som man

de moraliska riktmarkerna som är de enda som kan befria oss, så kan man lyckligtvis finna de andliga krafterna inom vårt eget folk. Eftersom regimens ansträngningar under de senaste 55 åren har gått ut på att tillintetgöra våra själar och undertrycka vårt andliga liv, så är dock det faktum att dessa andliga krafter ändå finns, något man inte kan upphöra att förundra sig över. Det är just här vi, nästan mirakulöst, har behållit våra andliga reserver och det är just på detta område som de markligaste ting sker.

Får jag ge ett exempel? Religionen har spritts mycket vidare här i landet och har mycket djupare rotter än i väst, där

Moralisk revolution är en revolutionär förändring av det sociala systemet, men det sker inte med fysiska utan med andliga metoder.

inte anser borde bli valda, inte godkänna beslut, inte applådera, inte tala vidare logner eller tala högt om dem, skriva ner dem på papper, inte hålla upp ett sken.

Om vi säger nej till dessa logner och det är för var och en av oss ett moraliskt och inte ett politiskt beslut, om vi tar detta moraliska steg då kommer det att få oöverskådliga konsekvenser för vårt sociala system. Vi som medverkat i denna essaysamling försöker alla lyfta diskussionen från det inskränkta politiska planet, från det urvattnade planet — «vanster» och «hoger» — till det moraliska planet.

— *Pa tal om Rysslands framtid. Var har dessa krafter sin källa, de krafter som få oss att hoppas på möjligheten av en andlig förnyelse?*

— Om man rattar sig efter

ingen försökt hindra religionsutövningen utan den varit helt fri. Jag räknar med den andliga kraften hos vårt folk. Jag räknar med de krafter som fött i lidande.

Enskilda människor har lidit och hela folket har lidit. Ur dessa lidanden har en djup andlig känsla fött som kan hjälpa oss att finna en utväg ur utåt sett svåra situationer.

Igor Shafarevich, som har tre essayer i den publicerade boken, avslutar den sista och hela boken med följande ord: «Under det gångna halvsekle har vi förvarvat en erfarenhet som ingen annan i hela världen äger.» Om det är så som i sagorna och i gamla legender att man måste gå igenom doden för att få övernaturlig kraft, då kan vi säga att Ryssland har gått genom doden och kan nu hora Guds rost.

Gunda Sjogren tillsammans med sina föräldrar Anselm och Signe Holmgren

Åbacka

Ny bok anmeld av Ingeborg Ekman

Tre generationer av en nybyggerfamilj i Vasterbotten gör vi bekantskap med i Gunda Sjogrens bok «Åbacka» Hon tillhör själv den tredje generationen, hon levde till vuxen ålder nybyggarnas kravande liv, hon har sedan rest och bott i många länder och miljöer runt världen

Men hennes bok ger underligt nog aldrig det där intrycket att världen är så stor så stor, och en isolerad fattigby i Norrlands lappmark så liten så liten Hon mater med andra mått Där människor lever i vardighet och vordnad, där är storhet Och Åbacka by, bebodd av bara fyra familjer, växer inför våra ögon till en värld med all slags mänsklig dramatik, där mycket av de starkaste och svä-

raste men också skonaste inslagen gått förloerade för oss, som kanske tror att vi lever i större sammanhang Jag skulle vilja se den svensk, som inte är stoltare över sitt land sedan han tvärs igenom denna bok levte tillsammans med nybyggarna Ett Åbacka finns gömt och glömt och dromt i allas våra hjärtan

Gunda Sjogrens berättelse är helt dokumentarisk, skriven av en människa med ovanligt gott minne för situationer och repliker I samtalen bryter här och där norrlandsdialekten igenom, kar i åminnelse för alla som hört den, och skulle något uttryck gå oförstått förbi, finns det i en not vid kapitlets slut Bokens språk är för övrigt en-

kelt, rent och fortatat, i full överensstämmelse med innehållet och med landskapet och folket däruppe Så har inledd ett kapitel som kallas «Sondagen»

«Sondagen för oss betydde något alldeles särskilt Ordet särskilt var något som vi använde inför allt som inte hade med arbete att göra Sondagen var vilodagen Det var Gud som hade bestämt att det skulle vara så, därför att han själv vilade då Det var inga holass, inga skurgolv, inga tvattbadjor, inga nat som skulle ses till Allt vilade på sondagen Det var som om själva naturen vilade Egentligen var hela lordagen en förberedelse till sondagen Då stroks de sista skjortorna Då skurades tragolven vita Då karnades smoret Då bakades bröd — bullar till söndagskaffet, men de skulle också racka hela veckan ut Pappa och pojarna fångade fisken till kvällsmaten Pappa rakade sig på lördagskvällen och tog på sig en ren skjorta Allting var så rent och det luktade tvål och vatten, nygraddat bröd och nykokt fisk och allt liksom passade ihop »

Inför beskrivningen av denna sabbat stannar man upp en stund Man har redan last om veckornas tunga slit för uppehållet, de många barnen och den trånga bostaden Andå denna arbetssamma förberedelse

'Åbacka'

i bokhandeln i november Ca pris 32 -

och från
Ide och Kultur

varenda lordag, denna renhet Varför? Den var knappast amnad som en uppvisning för annat folk i glesbygden. Ingenting står skrivet om att den hade en medveten religiös motivering. Den verkar bara som en självklar gest av tacksamhet för livet. Och sådant är en sällsam lasning här och nu, i en mycket bekvämare värld, där vi vant oss att bara krava och krava.

Mest handlar boken dock om vardagar. Stortvatt, fiske, myrslätter, byskola, mathållning, nyrojning, hela det genomförda, utbredda självhushållet, är beskrivet i så många målande detaljer att folklivsforskare borde hitta en del godbitar här. Men alla slags människor får något att fundera över. Vad säger texten psykologerna om sammanhållningen i hemmet mellan de olika generationerna, om barns ansvar från tidigaste år, om allas övning i både mod och medlidande, när faror och dödar så nära inpå? Har finns en realistisk skildring av farfars dödsdag, som det vore frestande att citera, men jag spar denna skona kortfilm om mänsklig vardighet åt lasarnas egen upplevelse.

En sak blir man klar över: livsstilen i hemmet följde Gunda ut i världen som en konstant långtan efter vasentlighet. Hon berättar oppet om frestelser och svagheter, som inte skiljer sig från andras, men nog tycker man det liknar en andlig hemkomst när hembiträdet Gunda i storstaden Stockholm, en begåvad, vacker, livlig flicka, efter mycket irrande till sist tyr sig till mammas medskickade Bibel. «Så fann jag mig på knä en kväll vid min sang i den lilla jungfrukammaren. Ingen såg mig. Ingen hade sagt åt mig.»

Forts s 14

Pensionär i aktion

BIRGIT NORRMAN har varit husmor på ett sjukhus i Göteborg. Samman med andra från Sverige blev hon inbjuden att komma till Danmark och hjälpa till med förberedelser och genomförandet av Song of Asias besök i Danmark. Tillsammans med danska och svenska damer tog hon bl a ansvaret för matlagningen för asiaterna under deras besök i Århus, där kok och matsal ställts till förfogande på KFUK. Birgit Norrman ger här några personliga intryck.

Hur förbereder man en stad? Går det att berätta? Vi kan säga vision, langtan, ansvar, bon. Vi kan också säga hårt arbete, glädje och bekymmer, under i och kring människor. Och alltsammans är sant. Hela tiden gällde det vår förmåga till samarbete för en gemensam sak. Kvar står tacksamheten för vad vi varit med om.

Några av de svenska och danska damerna i full gång att laga mat åt de asiatiska gästerna i KFUK:s kok i Århus. Birgit Norrman t.h.

Att få tillhålla «køkkenholdet» på KFUK i Århus var att gå rakt in i ett äventyr och långt svårare än jag trodde. Restaurant-køket på 4de våningen hade inte varit i bruk i 1 1/2 år, mathissen brakade ihop första dagen och maste lagas, beroende på att potatissäckarna (givna av vänner) hade för stor «åge». Tanker om 10 kvinnor (ålder 40—76) alla mer eller mindre matkunniga, viljestarka, två språk (danska och svenska) som hade helt olika ord för samma sak, så vi måste tolka, förklara och strava oss fram till en lösning.

80—90 portioner x 2 varje dag och en spis som inte langre var, vad den hade varit. Jag minns ett besök för partikop, där chefen ställer frågan «Är ni rika? Vem betalar?» En av oss svarar «Det är mest offer, gåvor, tro och bon.» Utan ett ord tar han 'trollien' och kor runt och hamtar var han säger sig tro att «asiaterna skulle sätta varde på» och skänker oss alltså halften av vad vi trodde oss behöva.

Varje dag kommer där gåvor i form av frukt i övermätt, ris, te, kaffe m.m. Genom en av våra vänner, en fd ekonomichef från ett av stadens sjukhus, får vi hog rabatt på alla inköp hos fiskhall, slaktare och torghandel. Men kvaliteten är hela tiden i topp och överskrider vida priserna. Denne vän har utom en mycket sjuk äldre slaktning två unga asiater som gaster. De bjuder henne och hennes vänner en indisk måltid.

Forts s 14

Kort nytt

BILARBETARNAS BUD

FOR ATT RADDA ENGLAND var rubriken på första sidan i *Birmingham Post* när 300 fackföreningsmän lanserade en kampanj för att radda England från ekonomisk undergång och ge en «rost åt den tysta majoriteten». Det var framförallt bilarbetare i Midlands som härigenom ville ge ett landsomfattande stöd för Wilsons appell om «ett år för Englands skull i stallet för sin egen skull». De kallar kampanjen Aktion 75.

«Vi kan inte tillåta en ekonomisk katastrof att komma över oss, vara barn och vart land utan att var och en av oss gör något åt det,» säger de bl a. «Vi tror att den destruktiva utvecklingen kan vändas. Ekonomiskt sammanbrott med dess fruktansvärda konsekvenser är inte oundviklig. Lösningen av Englands problem ligger inte bara i handerna på politiker och ledare för vissa sam-

hallsgrupper utan också i att varje individ i detta land handlar målmedvetet.»

Vi siktar på att få en miljon namnunderskrifter sade kampanjkommittens ordförande, Albert Ingram som arbetar vid British Leyland.

EN USA-UPPLAGA

av den 'svart-vita boken' har nyligen utkommit på Alba House Communications förlag. Det innebär att denna bok utkommit i mer än 485 000 exemplarer på tjugoen språk.

TILL SONG OF ASIA I OSLO

gick charterbuss från Göteborg och Karlstad och från Stockholm ordnades gruppresa med tåg. Dessutom kom människor från andra delar av Sverige med bil till Oslo för att övervara den norska premiären den 27 september.

måste be dig Alice om förlåtelse. För några år sen, när du och några andra besökte det här distriktet planerade jag och mina vänner att döda er. Jag satte på mig fagelsymbolen för att gå ut och söka efter er. För låt mig för det! Nu vill jag vara med dig i arbetet när vi halsar på i byarna, inte bara bara för råden!»

Jag förstod då att Gud velat att vi skulle klara upp detta innan vi nådde nästa by. Den dagen fastnade vårt nedhuggna träd vid strandkanterna på båda sidor. Vi vantade för säkerhets skull ett dygn till innan vi fortsatte på vår väg.

Jag tankar en hel del på de kvinnor som jag bott hos och arbetat tillsammans med. Först är det kvinnorna som bor i byarna och ute på landsbygden. De har inga bjudningar, filmer eller danser att roa sig med. För dem finns det två särskilda högtider: bröllop och begravn-

ingar. Att bruka jorden och att ställa till fester vid dessa högtider är hela deras liv. De är nöjda med att göra det dag efter dag, år efter år.

En annan grupp är kvinnorna som kommer in till staderna för att bo hos vänner eller släktingar. De tillhör varken den civilisation de kommit till eller den landsbygd de flyttat ifrån. De försöker imitera kvinnorna i staderna men de dras mellan två livsmonster. De vet inte hur de skall bara sig åt. De har ingen framtid, inget mål.

Det finns en tredje grupp som kommer in till staderna och lyckas få arbete. De har hus att bo i och de blir hembiträden eller skoter tradgårdarna åt utlänningar eller åt sina egna landsmän. Deras arbete tillfredsställer dem, och de bryr sig inte om framtiden eller vad deras land går till motes.

En fjärde grupp är de kvinnor som fått utbildning och

högre kvalifikationer. De har kunnat få bättre anställningar. En del av dem har som enda mål att vinna jämlikhet med mannen i berommelse, ställning, inkomster. De kan lätt förlora sig i en kamp för att få mer och mer och glomma vad de kan göra för att hjälpa människor.

En del kvinnor försöker hjälpa genom att bilda valgorenhetskommittéer och samla pengar. De vet hur man gör sådant. Men det är också viktigt att tanka på de djupare behoven i människorna — något som tillfredsställer dem i livet.

Just nu är vårt lands största behov enighet — enighet i familjen och mellan stammar i alla delar av Papua Nya Guinea. Alla kvinnor i landet kunde bidra till att ena de grupper de samarbetar med. Om kvinnorna ser vad som behövs, kan de verkligen göra mycket för att lösa alla våra problem.

Caux, en plats där perspektiven klarnar

Under ovanstående rubrik återfanns följande artikel i Karlstads Stiftsblad, nr 9 Den är skriven av ANDERS HASSLER, kyrkoherde i Nors församling. Artikelns återges med vissa förkortningar

I Caux sur Montreux högt ovan Genevesjons grona vatten har Moralisk upprustning sitt centrum i Europa sedan 1946. Min maka och jag hade tillfälle att följa med en resa dit på 10 dagar i början av augusti. Det var nu rätt många år sedan vi var där sist. Det är en plats dit man reser med många frågetecken och varifrån man reser med hopp i sitt hjärta.

Från fem världsdelar

Har samlas i det stora hotellkomplexet människor från alla de fem världsdelarna — japaner och europeer, svarta och vita, gamla och unga. Där ute vid entren möttes vi av en asiatisk sangkor, som sjöng en välkomstsång med böljande handlingar. I lobbyn stod Loudon Hamilton, en av de studenter som fick sitt liv förändrat genom dr Frank Buchmans besök i Oxford 1921. Han var nu en äldre gentleman på över 80, men aktiv och med glimten i ögat.

Caux är, så vitt jag kan förstå, en fullkomligt unik plats i världen. 70% av jordens länder står nu mer eller mindre under militär diktatur. Overallt är det konflikter, statskupper och blodiga upplöpp. Här möter man en skara män och kvinnor av alla raser och många religioner, som utgör ett nätverk utöver världen och som med omutlighet och kärlek vill verka för

att statsmän och vanligt folk blir ledda av Gud.

Under sker i människors liv

Guds Ande var i verksamhet i Caux. Under skedde i människors liv. En ung italiensk pater hoppade upp på podiet i jeans och rutig skjorta och förklarade sig solidarisk med den revolution, som det innebar att Gud helt tar kontrollen över en människas liv.

Vad det innebar visade oss en svart metodistpastor Arthur Kanodereka, medlem av det svarta nationalrådet i Rhodesia. Vi åt lunch med honom och hans fru en dag i Caux. Han berättade för oss att han vid ett möte ovan rasgränserna i Salisbury i vintras fått lämna sitt hat mot de vita. Tre gånger hade han suttit i fängelse, nu senast i mars. Men han hade förstått att blodig revolution inte var vägen. En morgon hade det stått klart för honom. Våldet dodade Jesus. Men själv använde han inte våld!

Pastor Kanodereka hade nu fått hora talas om att Ian Smiths son Alec Smith, som förut varit en playboy, blivit omvänd. Han inbjöd honom att tala i sin kyrka inför 1 000 svarta — varav flera av familjerna varit offer för Smiths regim. De tog med gripenhet emot budskapet från en förändrad vit man.

Dessa två var i Caux beredda att ta upp kampen för ett

Rhodesia där både svart och vit skulle få plats. Det är revolution. Och de riskerar uppenbart sina liv i kampen.

På söndag var det som vanligt nattvardsgudstjänst i den lutherska kyrkan, som ligger i slutningen ovanför hotellet. Texten var bl a orden: «Om vi säger att vi inte har någon synd bedrar vi oss själva och sanningen är inte i oss. Om vi bekänner våra synder, så är Gud trofast och rättfärdig, så att han förlåter oss våra synder och renar oss från all orättfärdighet.» Det fick vi också uppleva personligen.

Luften i Caux är hög och ren. Perspektiven klarnar. Och Gud kommer en mycket nära.

Alice Wedega

Forts. fra s. 6

en korg som hängde över mitt huvud. Den tillhörde en av flickorna och jag tänkte jag skulle fråga dem vad som fanns där. Först var det ingen som svarade. Så kom en flicka till mig och bekände att hon i den korgen förvarade alla brev och pengar hon fått från olika män som hon varit tillsammans med. Senare när vi satt samlade, berättade hon för de andra att hon ville bryta med den synden i sitt liv. Hon brände breven i allas åsyn.

Medan detta hande kom en av männen som hjälpte oss att bara våra saker fram och sa: «Den här flickan har fått mig att känna min stora skuld. Jag

Vårt hemliga vapen

Från sid 3

Haromdagen var det en man som fick en tanke Han skrev ner den Han lydte den tanke han fått och det fick mycket långtgående konsekvenser Sa sade han «Jag hade samma tanke for tva år sedan men jag skrev inte ner den och gjorde heller inget at den »

Gud kan ibland ha talat till oss under en langre tid Jag var hemma hos en valkand fotbollstranare Vi talade om att lyssna Någon sade «Varfor kan vi inte sluta prata » Vi blev tysta Tranaren sade «Jag kom bara att tanka på att jag i går hade ett jattegral med en annan tranare Jag har tankt på det hela dagen Nu skall jag klara upp det «Kanske Gud hade talat till honom hela tiden Kanske Gud har talat till oss under en langre tid ? Om vi skrev ner de tankarna vi far och gor något åt dem, kan det leda långt

Just på denna plats traffades en dag några av oss fran olika delar av Afrika En var en militant svart man fran Sydafrika, dr Willam Nkomo En annan var en stor etiopisk personlighet, en man som sade sanningen till kejsaren likaval som till den militara regimens ledare Idag ar han i fangelse Vid vår sammankomst sade denne «Varfor tar ni inte det som finns har i Caux — en samling av alla raser och nationer — och placerar det mitt i hjartat av Sydafrika ? » Dr Nkomo, den svarte sydafrikanen, svarade «Det ar precis vad vi måste gora » Dr Nkomo dog Etiopierne sitter i fangelse

Men det var också en vit sydafrikan med vid sammankomsten For två år sedan tankte

han nar han satt stilla «O Gud vad kan vi gora ? » Klart och tydligt fick han tanken «Nu ar tiden inne att fullfolja den vision dessa man haft » Han satte igang Varje dag sokte vi i stillhet vagledning Vi gick steg for steg Det ledde honom till inrikesministern och statsministern, till regeringen och femhundra manniskor av alla raser i Sydafrika och andra delar av Afrika Manniskor från hela varlden samlades till en stor internationell konferens i vår huvudstad Ett år senare hande samma sak i Rhodesia, just de dagar då elva manniskor skjutits under oroligheterna En av ledarna for det svarta afrikanska nationalrådet talade vid sidan av en man fran en av de ledande vita familjerna i landet Detta ar ett nytt statsmannaskap Det ar den lyssnande manniskans statsmannaskap och jag tror att det ar vårt hemliga vapen for att bygga ett nytt samhalle

Pensionar . .

Från sid 11

Varje kvall går en av de unga asiatiska flickorna in till den sjuka och beder på knä vid sängen Ovan som hon ar vid akta medkansla brister hon själv i grat Det ar mer an en brygga mellan ost och vast Det ar en nyckel som oppnar for Guds sokarljus

Det hander att någon kommer till koket for att tacka eller bara fråga om vi behover ett handtag Eller vi får vara med om en befriande utflykt genom bokskogen och fram till havet och danskt eftermiddags-

kaffe med kringla serveras vid kvarndammens lilla bro Sa vi behover inte tappa modet

Vi hade också tid att besoka någon for att inbjuda till foreställningen — Mest glad ar jag över motet med sjukskoterskeskolornas vaktmastare och for samtal med manniskor i mellanakten under skådespelet Nar vi sa sjalva avtackas for vad vi gjort med en applåd ar vi sjalva tacksamma över att vi fick vara med

Åbäck

Från sid 10

Hon gav sitt liv at Gud och o- vantade dorrar oppnades Hon fick samarbeta med Frank Buchman och hans vänner i Europa, Amerika, Australien Det gällde ingenting mindre an en moralisk upprustning i varlden Mycket var nytt och mycket måste den stolta norrlandskan andra sig Men anda sen tidigaste barndom visste hon ju egentligen hur absolut nodvandigt det ar i mansklig gemenskap med omsorg och tjanande, disciplin och lydnad for eviga lagar Det sager hon inte sjalv, men lasaren kanner det

Det forsta och det sista kapitlet, bokens ram, handlar om den dodliga sjukdom hon drabbades av i Amerika Hoppet att genomleva de nodvandiga operationerna var inte stort Också hemma i Vasterbotten harskade oron for henne Men en dag nar pappa Anselm gick utanfor stugknuten horde han en rost bakom sig «Gunda ska leva » Han vande sig om men såg ingen

Och den rosten fick ratt, som vanligt

Ingeborg Ekman

ACEROLA PLUS

Naturligt C-vitamin

från Acerola Korsbar, Nypon, Svarta Vinbar och Paprika

Acerola Plus tillverkas i tropikerna Acerola Korsbar växer i Västindien Frukten är 28 gånger rikare på C-vitamin än apelsin

Redan 1945 lade professor Asenjo fram de vetenskapliga bevisen om fruktens enastående höga C-vitaminhalt

ACEROLA PLUS säljs som tabletter och instantdryck i HALSKOSTAFFARERNA

Goda tuggbara tabletter i förpackningar om 50 st, 100 st, 250 st och 750 stycken C-vitamin-halt 100 mg per tablett Finns även i starkare dosering 300 mg och 500 mg per tablett

Som instantdryck osotad 2000 mg per tesked och sotad 1000 mg per tesked

JUST NU SALJS ACEROLA PLUS om 40 tabletter och 100 tabletter på TREVLIGT PRESENTGLAS
Pris 40 st 8 90 — 100 st 15 70

IMPORT Naturprodukter Storgatan 4 - 703 61 Örebro, tel 019/18 33 60
Även postorder expedieras — om inte Acerola Plus finns på er plats

BÅTPLANER?
Rådfråga
Båt-PONTUS
Goteborgs
Frihamn
Tel 031-51 07 04

Båt
PONTUS